

ФІЛОСОФІЯ ТА ПОЛІТОЛОГІЯ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ КУЛЬТУРИ

ISSN [2663-0265](#) (print) ISSN [2663-0273](#) (online)

Journal home page: <https://fip.dp.ua/index.php/FIP>

МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ

Ігор Ігорович Юхименко

Аспірант кафедри міжнародних відносин,
Дніпровський національний університет
імені Олеся Гончара,
пр. Гагаріна 72, Дніпро, 49010, Україна
E-mail: Ingwar.a.f@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4237-4997>

Ihor Ihorovych Yukhymenko

Ph.D. student of the International
Relations Department,
Oles Honchar Dnipro National University,
Gagarin Ave., 72, Dnipro, 49010, Ukraine

УДК 327.56

ІДЕОЛОГІЗАЦІЯ ЯК ТЕХНОЛОГІЯ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ ПІВНІЧНОЇ КОРЕЇ

Received 04 November 2021; revised 26 November 2021; accepted 14 December 2021

DOI: [10.15421/352135](https://doi.org/10.15421/352135)

Анотація

Дослідження присвячено розгляду ідеологізації як засобу зовнішньої політики Північної Кореї. Методологічною призмою дослідження слугує технологічний підхід. Автор доводить, що ідеологізація в Північній Кореї відіграє фундаментальну роль, визначаючи культуру, пропаганду, політику, суспільну свідомість та поведінку північних корейців. Технологія ідеологізації слугує матрицею для здійснення інших технологій зовнішньої політики КНДР, включаючи в себе керівні принципи, інтереси та цінності, практична реалізація яких на міжнародній арені покладається на інші технології. За рахунок використання технології ідеологізації реалізується духовне та ідейно-ціннісне управління зовнішньополітичними кадрами Північної Кореї, визначаються та реалізуються стратегічні напрями політики КНДР на міжнародній арені. Технологія ідеологізації включає до себе такі механізми, як чучхе та сонгун. Чучхе стверджує опору на власні сили, а сонгун – визначальну роль армії в функціонуванні держави. Архітектоніку технології ідеологізації багато в чому визначають принципи партизанської свідомості, до яких належать особлива увага до військового блоку та проблем безпеки, непримиренність по відношенню до зрадників, культ внутрішньої єдності та зневага до формальних бюрократичних ритуалів, оцінка людини за особистими якостями, орієнтація на власні сили та максимальне використання місцевих ресурсів, консервація традиційних моделей управління, неприйняття чужого впливу, виховання невисокої планки потреб та звички задовольнятися малим. Технологія ідеологізації як фундаментальний інструмент зовнішньої політики Північної Кореї включає розвиток ядерного арсеналу як передумови створення системи миру та безпеки. Це передбачається таким механізмом технології ідеологізації як пенчжин. Пенчжин є паралельною стратегією КНДР, що передбачає економічне зростання з одночасним нарощуванням ядерної зброї.

Ключові слова: *технології, ідеологізація, зовнішня політика, Північна Корея, міжнародні відносини.*

Ideologization as a technology of North Korea's foreign policy

Abstract

The study is devoted to the consideration of ideologization as a means of North Korea's foreign policy. The methodological prism of the study is the technological approach. The author proves that ideologization in North Korea plays a fundamental role in determining the culture, propaganda, politics, public consciousness and behavior of North Koreans. Ideologization technology serves as a matrix for the implementation of other technologies of the DPRK's foreign policy, including guidelines, interests and values, the practical implementation of which in the international arena relies on other technologies. Through the use of ideologization technology, the spiritual and ideological-value management of North Korea's foreign policy personnel is realized, and the strategic directions of the DPRK's policy in the international arena are determined and implemented. Ideologization technology includes mechanisms such as Juche and songong. Juche asserts self-reliance, and songong asserts the defining role of the army in the functioning of the state. The

architectonics of ideologization technology are largely determined by the principles of partisan consciousness, which include special attention to the military bloc and security problems, intransigence towards traitors, the cult of internal unity and disregard for formal bureaucratic rituals, the assessment of a person by personal qualities, orientation to their own strength and maximum use of local resources, the preservation of traditional management models, rejection of other people's influence, the education of a low bar of needs and the habit of being content with little. Ideologization technology as a fundamental tool of North Korea's foreign policy includes the development of a nuclear arsenal as a prerequisite for creating a system of peace and security. This is assumed by such a mechanism of ideologization technology as pengzhin. Penjing is a parallel strategy of the DPRK, which provides for economic growth with the simultaneous development of nuclear weapons.

Keywords: *technology, ideologization, foreign policy, North Korea, international relations.*

Постановка проблеми.

Важливу роль у реалізації зовнішньої політики Північної Кореї відіграє низка технологій, що дозволяє їй забезпечувати незалежну політику на міжнародній арені. Виявлення та аналіз технологій зовнішньої політики дозволяє виявити та зрозуміти зовнішньополітичну активність однієї із достатньо закритої від світу держави.

Проблема розуміння та інтерпретації зовнішньої політики Північної Кореї є однією із актуальніших в сучасному науковому дискусії. Це пов'язано з тим, що Кореїська Народно-Демократична Республіка (далі – КНДР) залишається достатньо закритою від світу державою. Разом з тим, ця закритість в умовах сучасного глобалізованого світу сприймається як певна девіантність, яка може вказувати на майбутні небезпеки. Все це актуалізує виявлення та вивчення технологій зовнішньої політики КНДР.

Вивчення ідеологізації як ефективного засобу зовнішньої політики Північної Кореї обумовлено, по-перше, великою роллю ідеології як інтегруючого та мотивуючого початку, що детермінує будь-яку діяльність північних корейців; по-друге, стратегічним та інтерпретуючим потенціалом ідеології, що дозволяє зрозуміти логіку зовнішньополітичної активності КНДР на сучасному етапі та передбачити її можливі зміни у майбутньому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Серед останніх публікацій, присвячених осмисленню ідеології Північної Кореї, слід навести роботи К.Асмолова [Асмолов 2017], Р.Холмса, Е.Хонга [Holmes, Hong 2021; 2022], Е.Хауелла [Howell 2020], С.Курбанова [Kurbanov 2019], С.Чой [Choi 2021], Ф.Віджая,

Н.Бойліу, І.Симанджунтака, Дж.Гултома, Ф. Симанджунтака [Widjaja Boiliu, et al. 2021].

Слід також відзначити роботи, присвячені зовнішній політиці Північної Кореї. До них належать праці У.Чжана [Zhang 2018] та Л.Кайсової [Caisova 2019].

Зазначені роботи не розкривають особливості ідеологізації як зовнішньополітичної технології, але дають змогу осмислити її значення та особливості.

Мета роботи – визначити особливості ідеологізації як основоположної зовнішньополітичної технології Північної Кореї.

Методологія дослідження.

Осмислення політики держав на міжнародній арені в практично-прикладному аспекті, який орієнтований на оцінку ефективності їх зовнішньополітичного інструментарію, передбачає застосування технологічного підходу як основної методологічної призми. Застосування технологічного підходу як методологічного засобу вперше у вітчизняних політологічних та міжнародних дослідженнях запропонував О.Ю.Висоцький у низці своїх публікацій [Висоцький 2012; 2016; 2017; 2018]. Ми спираємось на його методологічний доробок.

Виклад основного матеріалу.

Ідеологія КНДР і в тому числі її нинішній політичний курс, культурна політика, внутрішня та зовнішня пропагандистська діяльність, є наслідком історії утворення КНДР, ідеологічної діяльності Кім Ир Сена і Кім Чен Іра. Її ключові положення спираються на філософські поняття, концентрацією яких є чучхе. Вони визначають економічну, культурну, внутрішню та зовнішню політику.

Перекласти чучхе на українську мову непросто. Найбільш адекватний переклад,

швидше за все, відповідає головному філософському принципу чучхе, вираженому в корейській фразі: «людина є власником всього та визначає все».

Термін «чучхе» не є винаходом ХХ ст. Ще в ХVІІІ ст. його використовували філософи школи сірхак. У сучасній корейській мові на півдні це слово вживається в двох значеннях: 1) «суб'єкт»; 2) «самобутність» або «ідентичність» як «самоідентифікація».

У 1970-і рр. ідеї чучхе стали основним елементом ідеології північнокорейського режиму. У Конституції КНДР 1972 р. зазначалось, що КНДР керує чучхейськими ідеями Трудової партії Кореї (далі – ТПК), які є творчим застосуванням марксизму-ленінізму до реалій країни. З цього часу чучхе – це єдина генеральна лінія ТПК.

Хто є автором концепції чучхе точно невідомо. Є думка, що Кім Ір Сен просто використовував традиційний термін, а розробкою його філософської бази займався вже Кім Чен Ір. За це говорить те, що сам Кім Ір Сен протягом довгого часу вживав даний термін без розшифровки, як щось загальноприйняте і всім зрозуміле. Кім Ір Сен вперше вимовив слово «чучхе» 28 грудня 1955 р., коли заговорив про необхідність викорінення догматизму і формалізму в ідеологічній роботі і встановленні «чучхе» як власного корейського шляху розвитку на відміну від радянського або китайського.

Присутність в більш ранніх текстах Кім Ір Сена терміна «чучхе» є пізнішою вставкою. Активно це слово почало вживатися тільки в 1960-х рр. Згодом момент появи терміну «чучхе» в працях Кім Ір Сена стали зрушувати на все більш і більш ранні терміни. У 1980-ті офіційна історіографія КНДР і статті Кім Чен Іра стверджували вже, що Кім Ір Сен проголосив створення ідей чучхе в червні 1930 р. в китайському місті Калунь, сформулювавши, що свої проблеми треба вирішувати без опори на зовнішні сили, але спираючись на народні маси. Пізніше початок створення ідей чучхе стали відносити до 17 жовтня 1926 р. – дати утворення так званого «Союзу повалення імперіалізму», першої справжньої революційної організації, яку, за переказами, Кім Ір

Сен створив у 14 років з числа своїх співучнів [Курбанов 2000]. Таким чином, вийшло, що вся діяльність великого вождя спочатку проходила під знаком цих ідей.

Своє філософське наповнення і внутрішню логіку концепція чучхе почала набувати не відразу. Справа в тому, що основоположного тексту, що викладає суть цього вчення, немає. Хоча в роботах Кім Ір Сена термін зустрічається постійно, теоретичні статті на цю тему стали з'являтися тільки в 1980-і рр. і були написані Кім Чен Іром.

Північнокорейська література на тему чучхе побудована в основному за конфуціанським принципом коментування класиків і значною мірою зводиться до роз'яснення того, як слід розуміти той чи інший вислів вождя. В масовій свідомості північнокорейця чучхе – це просто все те, що написали Кім Ір Сен або Кім Чен Ір, ідеї вождя, суть та головний принцип.

Це пояснює як типові для північнокорейської ідеології гасла на кшталт «кожен повинен твердо встановити чучхе в своїй свідомості» або «чучхе має не тільки міцно вкоренитися в свідомості, але і бути втілено в життя на практиці», так і те, що чучхе пронизує все суспільство: чучхейська музика, чучхейська промисловість, чучхейські принципи міжнародних відносин.

Підсумувати ідеї чучхе можна таким чином. Основна думка «людина є господарем всього і сама вирішує все» [Kurbanov 2019: 297-298], перетворюючи природу на свою користь. Цим вона кардинально відрізняється від будь-яких інших живих істот, і в деяких чучхейських текстах навіть містяться вказівки на те, що проблеми устрою Всесвіту мають менше прикладне значення в порівнянні з питаннями, пов'язаними з діяльністю людини, яка є найбільш активним елементом світу. І хоча Кім Чен Ір не вважає, що будь-яка зміна світу здійснюється тільки людьми [Кім Чен Ір 2011а: 5], самостійність людини відокремлюють від спадщини еволюції [Кім Чен Ір 2011а: 7].

Під терміном «людина» не лише окремий індивідуум, а також колектив, народ, націю, країна, все людство, тому життя колективу

більш значуще ніж життя окремої людини [Ким Чен Ир 2011b: 29].

Особливості людини включають в себе самостійність (*чаю-сон*), здатність до творчості (*чханчжосон*) і свідомість (*ийсіксон*). Самостійність як властивість людини виражає її прагнення жити незалежно, будучи господарем світу та своєї долі, здатність до творчості виражає її вміння цілеспрямовано перетворювати світ. Свідомість визначає всю її діяльність, спрямовану на пізнання та зміну світу та себе [Ким Чен Ир 2011b: 9]. Людина, таким чином є господарем своєї долі (*чаги унмен*). Тому не випадково, що *чучхе* завжди протиставляється поняттю «садечжуй», яке в Північній Кореї перекладають принизливим словом низькопоклонство, а не як служіння старшим [Дмитриева 2004].

Політична шкода низькопоклонства для розвитку країни ілюструється на прикладі корейської історії. По-перше, низькопоклонство породжує догматизм, коли зовнішня модель стає настільки еталонною, що відсутні спроби розумно її переймати, вивчаючи місцеві особливості. По-друге, низькопоклонство пестує нігілізм по відношенню до власної країни і власним можливостям, орієнтуючись на зовнішні сили.

Елементами *чучхе* стосовно політики країни є *чаюсон*, *мінджок тонніп* і *чарип кендже*. Під *чаюсон* маються на увазі і режим економії, і вміння обходитися підсобними матеріалами та творчо їх застосовувати. *Мінджок тонніп* перекладають як «національна незалежність», або «незалежність у зовнішній політиці», а *чарип кендже* означає незалежну, самоокупну або самостійну економіку [Cumings 1998: 418].

Чучхе включає в себе культ вождя. Люди або маси, які є складовою частиною країни, повинні знати, чим керуватися. Хтось повинен вказати шлях. І якщо, наприклад, люди живуть в експлуататорському суспільстві, хтось раніше за інших розуміє необхідність революції та подальшого розвитку і створює керівну ідеологію. Він роз'яснює людям, як погано вони живуть і що потрібно робити, щоб позбутися нинішніх бід. Ось він і є вождем, і він робить те, що називається «*ийсікхва*»,

що в даному контексті можна перекласти як «ідейне озброєння». Відповідно, і «*ийсіксон*» як особливість людини можна трактувати як здатність свідомо прийняти ту чи іншу ідеологію. Сам народ прагне до ідейної озброєності, але все ж хтось повинен розробити ідеологію з урахуванням вимог мас та реальних умов країни. Це може зробити не будь-хто, а саме вождь. Тому ідеологія вождя – це ідеологія мас, і вождь і маси є чимось цілим, невіддільним один від одного. Народ не може вирішувати свою долю розрізненими діями або акціями окремих груп, і всі невдачі і поразки мас *чучхе* пояснює відсутністю точки згуртування: «їм вождя бракувало» [Ким Чен Ир 2011b: 5]. Вождь, таким чином, є життєвим центром суспільно-політичного колективу [Ким Чен Ир 2011b: 5]. Тому відносини між вождем і солдатами революції не можна розуміти лише як відносини між керівником та підлеглими. Останні засновані тільки на правах і обов'язках, а не на товариській любові та революційному обов'язку [Ким Чен Ир 2011b: 6].

Організаційний зв'язок з вождем дає людині суспільно-політичне життя [Ким Чен Ир 2011b: 9], яке поділяється на партійно-організаційне та партійно-ідеологічне. У процесі другої частини члени партії отримують духовну їжу для підтримки свого політичного життя [Ким Чен Ир 2011b: 11]. Ставлячи в центр *чучхе* людину, Ким Чен Ир тим не менш жорстко відокремлює *чучхе* від гуманістичної філософії. На думку Ким Чен Ира, гуманістична філософія заперечує наукове розуміння світу і його революційних змін, проповідує песимізм і індивідуалізм [Ким Чен Ир 2011a: 3].

На відміну від марксистської філософії, основним питанням *чучхе* є питання про ставлення людини до навколишнього її світу [Ким Чен Ир 2011c: 1]. З *чучхейської* точки зору, дії законів суспільства і природи відрізняються один від одного. У природі закони діють стихійно, незалежно від діяльності людини, а в суспільстві вони проявляють себе через творчу, самостійну і свідому діяльність [Ким Чен Ир 2011c: 7-8]. Ким Чен Ир виступав проти маскування *чучхе* під марксизм для пропаганди ідей *чучхе* за рубежом [Ким Чен Ир 2011c: 17-18].

Девізом Кім Ір Сена завжди був вираз «імінвічхон» – «вважати людей Небесами» [Курбанов 2000]. Теза про богоподібність людини розкривається через оголошення її головним активно діючим початком [Курбанов 2000].

З чхондоїзму (національного релігійного корейського руху) прийшла фразеологія, пов'язана з образом світлого майбутнього як побудови «Небесної держави на землі» («чісан чхонгук»), що самі сіверяни нерідко перекладають як «побудова раю на землі». У північнокорейській пропаганді слово «рай» («нагвон») нерідко використовується для позначення окремих реалій КНДР або майбутнього стану суспільства в цілому. Це слово позначає рай як Едем або «сад радості» і є терміном, привнесеним християнськими місіонерами. Однак ні конфуціанство, ні чхондоїзм не містять доктрину загробного життя і не переносять відплату за прижиттєві справи на посмертне існування.

Політична складова чхондоїзму, що закликає до самостійності, до незалежності у всіх сферах державної політики, також багато в чому близька чучхе.

У догматах чучхе про важливість ідеологічної перебудови мас можна побачити конфуціанський слід. На першому місці стоїть саме робота з людською свідомістю, а не створення матеріально-технічної бази і матеріальних цінностей. Чучхе дотримується «конфуціанських» поглядів і на сутність людської природи: спочатку людина добра, у неї закладено прагнення до щастя, але вплив навколишнього середовища може змінити її в ту чи іншу сторону. Звідси важливість освіти як індоктринації і жорсткість по відношенню до тих, хто порушив закон.

Велику роль в осмисленні ідеологізації як технології зовнішньої політики КНДР відіграє аналіз елементів північнокорейської ідеології, яка пов'язана з життєвий укладом партизанського загону. Тут можна говорити про партизанську свідомість як особливе явище в північнокорейській ідеології. Треба пам'ятати, що і Кім Ір Сен, і велика частина його оточення провели в партизанах досить довгий термін, що не могло не відбитися на форму-

ванні їх характеру, а також – на їх уявленнях про організацію державної політики. Пізніше, коли під час Корейської війни і після неї КНДР опинилася в кільці блокади, ці елементи свідомості не зникли, а навпаки, були активізовані вимогами часу. Партизанські командири як і раніше відчували себе керівниками звільненого району, що знаходиться у ворожому оточенні, тільки площа цього «району» виросла до розмірів половини півострова.

Серед основних елементів «партизанського» світогляду як компоненти ідеології, характерної для малої групи, що знаходиться у ворожому оточенні, можна виділити такі:

1) Особлива увага до військового блоку та проблем безпеки, оскільки питання забезпечення виживання стоять на першому місці. Сучасною ілюстрацією цього принципу є «політика пріоритету армії». Всі інші програми, в тому числі і розраховані на соціальні потреби або пов'язані з правами особистості, закономірно відсунені на друге місце, бо якщо загін буде знищений, все інше вже не має значення [Асмолов 2017: 396].

2) Відчуття перебування в «тилу ворога» або у «вогняному кільці», тобто на передньому краї своєї оборони по всьому периметру, з яким природно пов'язана і певна ксенофобія – кожен чужинець може виявитися потенційним зрадником. Втім, непримиренність по відношенню до зрадників викликана ще й тим, що в маленькій групі взаємозалежність людей один від одного набагато вище, і зрада одного виявляється більш шкідливою [Асмолов 2017: 396].

3) З цієї взаємозалежності, в свою чергу, виникають не тільки культ внутрішньої єдності, а й менше значення формальних бюрократичних ритуалів: керівник є таким не за рахунок інститутів, що стоять за ним, а завдяки особистим якостям. За таким же принципом особистої оцінки людини здійснюється і підбір кадрів. Анкета відіграє велику роль, але якщо лідер встановив неформальні відносини з людиною, у якої з анкетною не все у порядку, то враження від безпосереднього спілкування анкети переважають [Асмолов 2017: 396].

4) Прагнення до повної автаркії через відсутність зовнішніх зв'язків. Звідси доречність

гасла опори на власні сили, продиктоване вимушеною необхідністю. На жодну серйозну та регулярну допомогу ззовні партизани розраховувати не можуть, і тому максимально використовуються місцеві ресурси [Асмолов 2017: 396].

5) Наслідком такої стратегії є консервація традиційних моделей, тому що нові віяння сприймаються як щось чужорідне, яке прийшло ззовні [Асмолов 2017: 396].

6) Крім цього, постійні позбавлення виховують невисоку планку потреб і звичку задовольнятися малим [Асмолов 2017: 396].

Як механізм технології ідеологізації, паралельно чучхе функціонує *сонгун*. Буквально термін означає «пріоритет армії» або «армія понад усе», офіційно розшифровуючись як «способи керівництва революцією і ведення соціалістичної політики, які передбачають військову справу найважливішою державною справою і дозволяють при опорі на властиві народній армії революційні якості та її боєздатність захистити батьківщину, революцію, соціалізм та нарощувати темпи будівництва соціалізму в цілому» [Асмолов 2017: 404]. Можна сказати, що чучхе – це мета, а сонгун – це метод.

Слово «*сонгун*» з'являється лише в кінці 1990-х, вважається, що ідея у всьому спиратися на армію належала ще батькові Кім Ір Сена Кім Хен Чжику, який в 1926 р заповідав синові цю ідею разом з двома пістолетами, а сам Кім Ір Сен вжив цей термін ще в 1930 р. Кім Чен Ір (який, виявляється, почав здійснювати сонгунское керівництво ще з 25 серпня 1960 р, коли інспектував танкову дивізію) лише вибудував принципи сонгун в чітку систему [Панкіна 2009], і тому ніякого протиріччя між сонгун і чучхе немає. Ідеї пріоритету армії підносяться як продовження і розвиток ідей чучхе відповідно до вимог нового часу. Новизна сонгун у першу чергу полягає в тому, що «головною рушійною силою революції» і ядром соціалістичної будови оголошується не робітничий клас, а армія. Це пояснюється тим, що сучасний робітничий клас вже давно не той пролетаріат, якому нічого втрачати крім своїх ланцюгів: змінилися реалії життя, змінився сам принцип виробництва і навіть

характер класових відносин [Асмолов 2017: 405].

У більш пізній час, при Кім Чен Іні, *сонгун* стали трактувати трохи інакше. По суті справи, термін пройшов певний ребрендинг. Якщо раніше він багато в чому означав підвищення ролі армії в державі і суспільстві, то тепер до *сонгун* прив'язують весь комплекс ідей, пов'язаних з пріоритетом військової справи в принципі або керівництвом в умовах надзвичайної ситуації «кільця ворогів». А вже ще в 1930-і рр. Кім Ір Сен закликав відповідати зброєю на зброю, а не дотримуватися ненадійного опору.

Що ж до економічної складової *сонгун*, то це курс на випереджальний розвиток оборонної промисловості і одночасний розвиток легкої промисловості і сільського господарства (тобто курс «пенчжин» – паралельний розвиток економіки і ядерних сил – це частина «*сонгун*»). При цьому під оборонною промисловістю розуміється весь комплекс важкої промисловості, потенційно подвійного призначення: можна готувати потенціал народного господарства за аналогією з радянською ідеєю, що на одній гусеничній базі можна робити і трактори, і танки.

Іншим новим елементом ідеології стала висунута в 1998 р доктрина будівництва «могутньої квітучої держави» («*кансон тегук*»). Створення такої держави включає три основні елементи: створити могутню ідеологію, яка б оволоділа масами (в якості такої згадується саме *чучхе*), перетворити країну на неприступну фортецю, побудувати потужну економіку: «коли ідея буде стійкою, зброя могутньою, а наука і техніка розвиненими, країна стане чучхейською соціалістичною могутньою державою» [Панин, Альтов 2004: 209].

При Кім Чен Іні набув поширення інший термін – «*сахвечжуий кангук*» (могутня соціалістична держава), тому що після 2012 р. будівництво держави вважається завершеним.

Новий курс Кім Чен Іна носить назву «пенчжин» («паралельний розвиток»), хоча цей термін не вживається так активно, як *сонгун*. Зазвичай пенчжин розшифровують як «паралельну стратегію», коли КНДР намагається домогтися економічного зростання, од-

ночасно нарощуючи ядерні арсенали. Офіційно під новим курсом розуміється тільки це. Як заявив північнокорейський лідер, стратегічна лінія партії полягатиме в тому, щоб «одночасно здійснювати як економічну реконструкцію, так і зміцнення в якісному та кількісному відношенні військових ядерних сил в інтересах самооборони» [Асмолов 2017: 408].

Пенчжин і *сонгун* не протиставляються, тому що в рамках нового курсу, увага до розвитку військової справи нікуди не зникає, як не змінюється і місце армії в суспільстві. З одного боку, військові як будівельники беруть участь у спорудженні цивільних об'єктів, з іншого - призначенці з військового середовища керують будівництвом цивільних об'єктів і економікою в цілому.

У *пенчжині* додатково виділено ядерний аспект. У технології ідеологізації як фундаментального інструменту зовнішньої політики Північної Кореї розвиток ядерної зброї – це по суті створення системи миру і безпеки. Це фон і опора для мирного розвитку народного господарства, яке розвивається за рахунок можливості економії ресурсів завдяки тому, що ядерна зброя відносно дешева.

З приходом до влади Кім Чен Ина технологія ідеологізації КНДР стала позначатися терміном *кімірсенізм-кімченіризм*. Це великий технолого-ідеологічний комплекс, що пронизує все життя північних корейців. До цього входить все, що пов'язано з революцією і будівництвом нового суспільства: теорія про звільнення людини, нації та класу, питання революції, збереження миру і безпеки, збереження самостійності. Це керівні методи того, як вести народ, будувати партію і державу, але в основі їх залишається *чучхе*. Формально, *кімірсенізм-кімченіризм* складається з трьох частин: 1) ідеї *чучхе* (*чучхе сасан*); 2) революційна теорія з народними масами в центрі уваги (*інмін течжун чунсім-ий хенмен рерон*); 3) *чучхейські* методи керівництва (*чучхе-ий рендо понбон*). Протиставлення між «старим» і новим *чучхе* немає, просто те, що раніше співвідносилось з одним вождем, тепер спів-

відносять з двома. Наприклад, Союз молоді з *кімірсенівського* перейменували в *кімірсенівсько-кімченіровській*.

Висновки.

Отже, ідеологізація в Північній Кореї відіграє фундаментальну роль, визначаючи культуру, пропаганду, політику, суспільну свідомість та поведінку північних корейців. Технологія ідеологізації слугує матрицею для здійснення інших технологій зовнішньої політики КНДР, включаючи в себе керівні принципи, інтереси та цінності, практична реалізація яких на міжнародній арені покладається на інші технології. За рахунок використання технології ідеологізації реалізується духовне та ідейно-ціннісне управління зовнішньополітичними кадрами Північної Кореї, визначаються та реалізуються стратегічні напрями політики КНДР на міжнародній арені. Технологія ідеологізації включає до себе такі механізми, як *чучхе* та *сонгун*. *Чучхе* стверджує опору на власні сили, а *сонгун* – визначальну роль армії в функціонуванні держави. Архітектоніку технології ідеологізації багато в чому визначають принципи партизанської свідомості, до яких належать особлива увага до військового блоку та проблем безпеки, непримиренність по відношенню до зрадників, культ внутрішньої єдності та зневага до формальних бюрократичних ритуалів, оцінка людини за особистими якостями, орієнтація на власні сили та максимальне використання місцевих ресурсів, консервація традиційних моделей управління, неприйняття чужого впливу, виховання невисокої планки потреб та звички задовольнятися малим. Технологія ідеологізації як фундаментальний інструмент зовнішньої політики Північної Кореї включає розвиток ядерного арсеналу як передумови створення системи миру і безпеки. Це передбачається таким механізмом технології ідеологізації як *пенчжин*. *Пенчжин* є паралельною стратегією КНДР, що передбачає економічне зростання з одночасним нарощуванням ядерної зброї.

Бібліографічні посилання

- Caisova, L. (2019). *North Korea's foreign policy : the DPRK's part on the international scene and its audiences*. London; New York : Routledge-Taylor & Francis Group.
- Choi, S. (2021). The Art of Monument Politics: The North Korean State, Juche and International Politics. *Asian Studies Review*, 3(45), 435-453. doi10.1080/10357823.2021.1944058.
- Cummings, B. (1998). *Korea's place in the sun. A modern history*. New York.
- Holmes, R, Hong, E. (2021). Factors Influencing North Korean Worldview: Juche and Trauma. *International bulletin of mission research, April*. DOI10.1177/23969393211000268.
- Holmes, R., Hong, E. (2022). Perceptions of Juche ideology by expats in North Korea: A qualitative study. *Missiology – an International Review*. Doi: 10.1177/00918296211064294.
- Howell, E. (2020). The juche H-bomb? North Korea, nuclear weapons and regime-state survival. *International affairs*, 4 (96). Doi: 10.1093/ia/iiz253.
- Kim, Y. (2011). *North Korean foreign policy: security dilemma and succession*. Lanham : Lexington Books.
- Kurbanov, S. (2019). North Korea's juche ideology: indigenous communism or traditional thought? *Critical Asian Studies*, 2 (51), 296-305. Doi: 10.1080/14672715.2019.1566750.
- Widjaja, F., Boiliu, N., Simanjuntak, I., Gultom, J., Simanjuntak, F. (2021). The religious phenomenon of Juche ideology as a political tool. *HTS Teologiese Studies/Theological Studies*, 4(77). Doi: 10.4102/hts.v77i4.6324.
- Zhang, W. (2018). Neither friend nor big brother: China's role in North Korean foreign policy strategy. *Nature*, 4. Doi: 10.1057/s41599-018-0071-2.
- Асмолов, К.В. (2017). *Корейская политическая культура: Традиции и трансформация*. Москва: Русский фонд содействия образованию и науке.
- Висоцький, О.Ю. (2012). Технологічний підхід та його значення в дослідженні легітимації політичної влади. *Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць*, 62(7), 608-616.
- Висоцький, О.Ю. (2016). Технологічний підхід до дослідження міжнародних відносин. *Україна в гуманітарних і соціально-економічних вимірах. Матеріали всеукраїнської наукової конференції. 29-30 квітня 2016 р., м. Дніпропетровськ. Частина II. Дніпропетровськ: Роял Принт. С.8-13.*
- Висоцький, О.Ю. (2017). Легітимаційні технології в міжнародних відносинах. *Грані*, 20(10), 98-104. doi: 10.15421/1717138.
- Висоцький, О.Ю. (2018). *Міжнародні відносини в легітимаційно-технологічному вимірі*, в: *Сучасний дискурс міжнародних відносин: колективна монографія*; За заг. ред. І.В.Іщенко. Дніпро: Адверта, 27-52.
- Дмитриева, В.Н. (2004). *Лозунги и идеологическое воспитание народных масс в КНДР*, в: *Корея в поисках мира и процветания. Доклады, представленные на VIII научной конференции корееведов. Москва, 25-26 марта 2004 г. Москва.*
- Ким Чен Ир. (2011а). *О некоторых вопросах, возникающих при изучении философии чучхе*. Москва.
- Ким Чен Ир. (2011б). *Прочно установит чучхейскую систему взглядов на революцию*. Москва.
- Ким Чен Ир. (2011с). *Философия чучхе – самобытная философия революции*. Москва.
- Курбанов С.О. (2000). *Элементы традиционной дальневосточной общественной мысли в северокорейских идеях чучхе в 1980-1990-е гг.*, в: *Междунар. науч. конф. «Восточная Азия–С.-Петербург–Европа: межцивилизационные контакты и перспективы экономического сотрудничества»*. Тезисы и доклады. СПб, 196-204.
- Панин, А., Альтов, В. (2004). *Северная Корея. Эпоха Ким Чен Ира на закате*. Москва.
- Панкина И.Ю. (2009). *Современная социально-политическая ситуация в КНДР в оценках северокорейских ученых*, в: *Корейский полуостров: время новых вызовов. Сборник докладов XIII научной конференции корееведов России и стран СНГ*. Москва, 125-135.

References

- Asmolov, K.V. (2017). *Koreyskaya politicheskaya kultura: Traditsii i transformatsiya [Korean Political Culture: Traditions and Transformation]*. Moskva: Russkiy fond sodeystviya obrazovaniyu i nauke. (in Russian)
- Caisova, L. (2019). *North Korea's foreign policy : the DPRK's part on the international scene and its audiences*. London; New York : Routledge/Taylor & Francis Group.

- Choi, S. (2021). The Art of Monument Politics: The North Korean State, Juche and International Politics. *Asian Studies Review*, 3 (45), 435-453. doi10.1080/10357823.2021.1944058.
- Cumings, B. (1998). *Korea's place in the sun. A modern history*. New York.
- Dmitrieva, V.N. (2004). *Lozungi i ideologicheskoe vospitanie narodnykh mass v KNDR* [Slogans and ideological education of the masses in the DPRK], in: *Koreya v poiskah mira i protsvetaniya. Dokladyi, predstavlenyie na VIII nauchnoy konferentsii korevedov. Moskva, 25-26 marta 2004 g.* Moskva. (in Russian)
- Holmes, R. & Hong, E. (2021). Factors Influencing North Korean Worldview: Juche and Trauma. *International bulletin of mission research, April*. DOI10.1177/23969393211000268.
- Holmes, R. & Hong, E. (2022). Perceptions of Juche ideology by expats in North Korea: A qualitative study. *Missiology - an International Review*. Doi: 10.1177/00918296211064294.
- Howell, E. (2020). The juche H-bomb? North Korea, nuclear weapons and regime-state survival. *International affairs*, 4(96). Doi: 10.1093/ia/iiz253.
- Kim Chen Ir. (2011a). *O nekotorykh voprosakh, vznikayushchikh pri izuchenii filosofii chuchhe* [About some questions that arise in the study of Juche philosophy]. Moskva. (in Russian)
- Kim Chen Ir. (2011b). *Prochno ustanovit chuchheyskuyu sistemu vzglyadov na revolyutsiyu* [Firmly establish a Juche system of views on the revolution]. Moskva. (in Russian)
- Kim Chen Ir. (2011c). *Filosofiya chuchhe - samobyitnaya filosofiya revolyutsii* [Juche philosophy - the original philosophy of the revolution]. Moskva. (in Russian)
- Kim, Y. (2011). *North Korean foreign policy: security dilemma and succession*. Lanham: Lexington Books.
- Kurbanov, S. (2019). North Korea's juche ideology: indigenous communism or traditional thought? *Critical Asian Studies*, 2(51), 296-305. Doi: 10.1080/14672715.2019.1566750.
- Kurbanov, S.O. (2000). *Elementy traditsionnoy dalnevostochnoy obshchestvennoy myisli v severokoreyskikh ideyakh chuchhe v 1980-1990-e gg.* [Elements of traditional Far Eastern Social Thought in North Korean Juche Ideas in the 1980s and 1990s.], in: *Mezhdunar. nauch. konf. «Vostochnaya Aziya–S.-Peterburg–Evropa: mezhsivilizatsionnyie kontaktyi i perspektivnyie ekonomicheskogo sotrudnichestva»*. Tezisy i dokladyi. SPb., 196-204 (in Russian).
- Panin, A., Altov, V. (2004). *Severnaya Koreya. Epoha Kim Chen Ira na zakate* [North Korea. The era of Kim Jong Il at sunset]. Moskva (in Russian).
- Pankina, I.Yu. (2009). *Sovremennaya sotsialno-politicheskaya situatsiya v KNDR v otsenakh severokoreyskikh uchennykh* [The current socio-political situation in the DPRK in the assessments of North Korean scientists], in: *Koreyskiy poluostrov: vremya novykh vyzovov. Sbornik dokladov XIII nauchnoy konferentsii korevedov Rossii i stran SNG*. Moskva, 125-135. (in Russian)
- Vysotskiy, O.Y. (2012). Tekhnolohichniy pidkhid ta yoho znachennia v doslidzhenni lehitymatsii politychnoi vlady [Technological approach and its significance in the study of legitimation of political power]. *Hileia: naukovyi visnyk. Zbirnyk naukovykh prats*, 62(7), 608-616. (in Ukrainian)
- Vysotskiy, O.Y. (2016). *Tekhnolohichniy pidkhid do doslidzhennia mizhnarodnykh vidnosyn* [Technological approach to the study of international relations], in: *Ukraina v humanitarnykh i sotsialno-ekonomichnykh vymirakh. Materialy vseukrainskoi naukovoii konferentsii. 29-30 kvitnia 2016 r., m. Dnipropetrovsk, II. Dnipropetrovsk: Roial Prynt*, 8-13. (in Ukrainian)
- Vysotskiy, O.Y. (2017). Lehitymatsiyni tekhnolohiyi v mizhnarodnykh vidnosynakh [Technologies of legitimation in international relations]. *Scientific and theoretical almanac «Grani»*, 20(10), 98-104. doi: 10.15421/1717138. (in Ukrainian)
- Vysotskiy, O.Y. (2018). *Mizhnarodni vidnosyny v lehitymatsiino-tekhnolohichnomu vymiri* [International relations through the legitimation and technological dimension], in: *Suchasnyi diskurs mizhnarodnykh vidnosyn: kolektyvna monohrafiia; Za zah. red. I.V.Ishchenka*. Dnipro: Adverta, 27-52. (in Ukrainian)
- Widjaja, F., Boiliu, N., Simanjuntak, I., Gultom, J. & Simanjuntak, F. (2021). The religious phenomenon of Juche ideology as a political tool. *HTS Teologiese Studies/Theological Studies*, 4(77). Doi: 10.4102/hts.v77i4.6324.
- Zhang, W. (2018). Neither friend nor big brother: China's role in North Korean foreign policy strategy. *Nature*, 4. Doi: 10.1057/s41599-018-0071-2.